

STOCKFLETHS ”GRAVHØJ”, MINDESTEN OG VEJ I EBELTOFT

Hvis man går en tur på Ebeltoft kirkegård, kan man ikke undgå at bemærke en grav af helt usædvanlige dimensioner. Der er simpelt hen tale om en kunstig gravhøj med en stor mindesten anbragt på toppen.

Ingen tvivl om, at her må hvile en af byens helt store mænd. Et kik på mindestenen på toppen afslører, at ”herunder hviler støvet af Justitsraad Johan Christian Wibe Stockfleth, byfoged i Ebeltoft...”, født 1786, død 1849. Mindestenen er rejst af ”erkjendtlige indvaanere i Ebeltoft Bye”.

”Gravhøjen” og mindestenen på toppen af den. Foto VFH jan. 2011.

Ebeltoftborgerne satte altså mindet over en populær byfoged, den tids ”borgmester”, dengang dog udnævnt af kongen. Ikke desto mindre er det en kendsgerning, at Stockfleths gerning som byfoged endte i afskedigelse og vanære. Han havde simpelt hen i sin iver efter at skaffe ny fremgang til byen ved at udbygge dens havn ”lånt” pengene af kirkekassen, som han bestyrede i sin egenskab af kirkeværg. Desuden var det velkendt, at han sendte besked i forvejen til byens brændevinsbrændere, når toldvæsnet anmodede ham om at foretage ”uanmeldte” besøg for at afsløre ulovligt brændevinsbrænderi. I parentes bemærket var brændevinsbrændingen på dette tidspunkt en af byens væsentlige indtægtskilder.

Stockfleth kom til byen i 1821 og blev afskediget i 1829. Men hans blot otte år som byfoged blev afgørende for Ebeltofts udvikling. Uanset hvordan Stockfleth skaffede pengene til havnebyggeriet, så var det forudsætningen for, at der kom gang i udviklingen i Ebeltoft igen.

Og det var der hårdt brug for. Kongen havde i 1820’erne sat gang i en undersøgelse for at finde frem til, hvordan den økonomiske udvikling kunne fremmes efter tabet af Norge,

statsbankerotten og landbrugskrisen. På Syddjurs anbefalede den kongelige undersøger Hald oprettelse af en ny købstad ”ved Kalø Viig enten ved Løgten eller helst ved Rønde eller Bregnet”, og derefter tilføjer han:

”Sandsynligt er det, at en Kjøbstads Anlæg paa dette Sted vilde drage al Handelen fra Ebeltoft, og saaledes have denne Byes Undergang til Følge. Men Ulykken herved vilde i alt Fald ikke være stor. De af Byens Indvaanere, som ei længere kunne finde Ophold her, ville nok tye hen til den nye Kjøbstad, som, omgivet af de frugtbare Strøg i Amtet, uden tvivl, naar der kom nyt Liv i Handelen, snart vilde fremblomstre og hæve sig til en fordeelagtig Handelsplads, medens Ebeltoft, som Kjøbstad betragtet, altid maa blive af ringe Betydenhed, og formedelst sin Beliggenhed, af liden Vigtighed for Landboerne”.

Stockfleth var med andre ord oppe mod stærke kræfter – Ebeltoft var ”fra højere sted” på det nærmeste opgivet. Men den virksomme byfoged ville det anderledes, og med sin ”kreative” tilgang til tingene var han i høj grad med til at gøre Halds dommedagsprofeti til skamme.

Det var Ebeltoft-borgerne klare over og markerede det altså demonstrativt ved at sætte ham det markante minde på kirkegården. En senere tid har også mindet ham ved at opkalde en vej i havneområdet efter ham. Naturligvis i havneområdet – det var havnen, der var omdrejningspunkt i Stockfleths bestræbelser for at bringe byen på fode igen.

Stockflethsvej ligger sammen med Havnevej i området mellem trafikhavnen og fiskerihavnen. Beliggenheden er velvalgt: havnen var Stockfleths hovedansvar i kampen for at bedre forholdene i Ebeltoft. Foto VFH jan. 2011.

I øvrigt var det også Stockfleth, der i 1827 i sin egenskab af kirkeværgesørgede for at få byens påtrængende kirkegårdsproblem klaret ved at anlægge den nye kirkegård et par hundrede meter øst for kirken. Her kom han så selv til at hvile i kirkegårdens absolut mest pompøse gravsted.

Den noget kreative tilgang til fremme af byens interesser kan måske minde om vor egen tids Peter Brixtofte. Men Stockfleth gik nok personligt fallit og blev afskediget i vanære, men han endte dog ikke i fængsel – han fik endog lov at beholde sin pension. Han levede resten af sit liv en ubemærket tilværelse som lærer.

Litteratur:

Knud Chr. Jensen og Jakob Vedsted: Ebeltoft – købstadsliv i 700 år, Ebeltoft Kommune 2001, side 118-123.

I.C. Hald: Bidrag til Kundskab om de danske Provindsers nærværende Tilstand i oekonomisk Henseende. Andet Stykke, Randers Amt, Landhuusholdningsselskabet 1827, genoptryk 1981, side 208-212.

Skrevet af Vilfred Friborg Hansen til Syddjursportalen 2012.